

ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКІ НАУКОВІ СТУДІЇ

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

**VIII Всеукраїнська
конференція здобувачів вищої освіти і молодих
учених**

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД
«ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО»

*Кафедра філософських і соціологічних студій та
соціокультурних практик*

Співорганізатори:

Південно-Українське відділення
Соціологічної асоціації України
Національний університет «Одеська політехніка»
Національний університет «Чернігівська політехніка»
Національний технічний університет
«Дніпровська політехніка»
Міжнародний університет

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

**VIII Всеукраїнська конференція здобувачів
вищої освіти і молодих учених
«ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКІ
НАУКОВІ СТУДІЇ»
(17-19 листопада 2025 року)**

Одеса, 2025

УДК 001.895:005.8(082)
ББК 60я431

*Рекомендовано до друку Вченою радою Університету Ушинського
протокол № 7 від 09 грудня 2025 року*

Південноукраїнські наукові студії: збірник матеріалів VIII Всеукраїнської конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених (Одеса, 17–19 листопада 2025 р.) / ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», кафедра філософських і соціологічних студій та соціокультурних практик; Південно-Українське відділення Соціологічної асоціації України, Нац. ун-т «Одеська політехніка», Нац. ун-т «Чернігівська політехніка», НТУ «Дніпровська політехніка», Міжнародний університет; відп. ред. та укладач: Петінова О. Б. Одеса: ПНПУ імені К. Д. Ушинського, 2025. 336 с.

Рецензенти:

кандидатка філософських наук, доцентка, доцентка кафедри філософії, історії та політології
Національного університету «Одеська політехніка» *Наталія РИБКА*

кандидатка політичних наук, доцентка, доцентка кафедри мистецтвознавства та загальногуманітарних дисциплін Міжнародного університету *Юлія МЕЛЬНИК*

У Збірнику матеріалів VIII Всеукраїнської конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених «Південноукраїнські наукові студії» представлено напрацювання учасників із різних регіонів України, об'єднаних спільною метою – осмислення сучасних наукових викликів та пошук інноваційних рішень у міждисциплінарному просторі. Конференція організована Державним закладом «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» за участю кафедри філософських і соціологічних студій та соціокультурних практик, у співпраці з Південно-Українським відділенням Соціологічної асоціації України та провідними університетами країни – ЗВО-партнерами.

Матеріали збірника охоплюють широке коло тем, що відповідають актуальним потребам сучасного суспільства й науки. Серед них: трансформації українського соціуму, культурні та історичні процеси в контексті суспільно-політичних змін, філологічні студії в умовах цифровізації, розвиток креативних індустрій, філософія бізнесу та етичні виміри інновацій, екологічна філософія й концепції сталого розвитку, сучасні підходи до філософії здоров'я, інновації в освіті, проблеми політики та суспільного розвитку, а також виклики, пов'язані з критичним мисленням і логічною культурою XXI століття.

Збірник відображає високий рівень наукових досліджень молодих учених, сприяє розвитку міжвузівської наукової співпраці та формує простір для конструктивного діалогу між представниками різних освітніх і наукових галузей. Матеріали конференції можуть бути корисними для дослідників, викладачів, здобувачів освіти, а також фахівців, що працюють у сфері соціальних, гуманітарних та освітніх наук.

Матеріали подано в авторській редакції. За зміст та достовірність наведених фактів, цитат і даних відповідальність несуть автори.

© ДЗ «ПНПУ імені К. Д. Ушинського», 2025

© Авторів матеріалів, 2025

**СЕКЦІЯ № 6. ЕКОЛОГІЧНА ФІЛОСОФІЯ І СТАЛИЙ РОЗВИТОК:
ЕТИКА, ПРИРОДА, СУСПІЛЬСТВО**

Жарких Володимир

СУЧАСНА ЕКОЛОГІЧНА КРИЗА У СВІТЛІ ПОСТУЛАТІВ
ФІЛОСОФІЇ ПРАГМАТИЗМУ..... 234

Барков Степан

СУСПІЛЬСТВО І СТАЛИЙ РОЗВИТОК: СОЦІОЕКОЛОГІЧНА
ПЕРСПЕКТИВА..... 236

**СЕКЦІЯ № 7. ФІЛОСОФІЯ ЗДОРОВ'Я: ВИЗНАЧЕННЯ, ЦІННОСТІ ТА
ПРАВО НА ЖИТТЯ В СУЧАСНОМУ СВІТІ**

Базелюк Оксана

ВИКЛИКИ ТА СТІЙКІСТЬ ЗДОРОВ'Я МОЛОДІ В УМОВАХ
ЦИФРОВОЇ ЕПОХИ..... 239

Баранюк Поліна

САМОГУБСТВО ЯК ПРОБЛЕМА ФІЛОСОФІЇ..... 243

**СЕКЦІЯ № 8. ІННОВАЦІЙНІ СТРАТЕГІЇ В ОСВІТІ: ВІД ТЕОРІЇ ДО
ПРАКТИКИ**

Піддубний Олександр

ЗНАЧЕННЯ ТА РІЛЬ ПОЗИТИВНОЇ ПСИХОЛОГІЇ В
ВІЙСЬКОВІЙ ОСВІТІ..... 247

Міщук Віталій

ЗАСТОСУВАННЯ АКТИВНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ В
ВІЙСЬКОВІЙ ОСВІТІ..... 250

В'язовченко Ілля

ЛІДЕРСТВО ЯК ПРОВІДНА УМОВА РОЗВИТКУ
СТРЕСОСТІЙКОСТІ..... 253

Коломієць Тетяна

ЛІДЕРСТВО Й УПРАВЛІНСЬКІ НАВИЧКИ У МЕДИЧНІЙ
ОСВІТІ: ВІД ТРАДИЦІЙНИХ МОДЕЛЕЙ ДО ІННОВАЦІЙНИХ
СТРАТЕГІЙ РОЗВИТКУ..... 255

В'ЯЗОВЧЕНКО ІЛЛЯ

курсант гр. 346, факультет тилового забезпечення

Військової Академії м.Одеса, Україна

Науковий керівник: **КАДІЄВСЬКА ІРИНА**, докторка філософських наук, професорка кафедри гуманітарних та соціально-економічних дисциплін
Військова Академія, м. Одеса, Україна

ЛІДЕРСТВО ЯК ПРОВІДНА УМОВА РОЗВИТКУ СТРЕСОСТІЙКОСТІ

На сучасному етапі розвитку вищої військової освіти в Україні однією із найважливіших завдань є підготовка лідерських компетентностей особистості. Однак у курсантів існує чимало індивідуально-психологічних особливостей, які можуть стати на заваді реалізації вищезазначеної мети. Серед таких особливостей одне із провідних місць займає стресостійкість. Так зокрема безперечним досягненням можна вважати затвердження у Збройних Силах України нової державної Доктрини лідерства в Військовій освіті, в якій досить вдало та обґрунтовано визначаються актуальні пріоритети. Лідерство залишається ключовим компонентом забезпечення професійної діяльності як окремих військовослужбовців різних категорій, так і органів військового управління, військових частин, підрозділів під час виконання завдань за призначенням, не дивлячись на різноманіття визначень та методів реалізації. Вагому роль лідерство військовослужбовців відіграє, зокрема, у цінностях, традиціях, етиці поведінки, дотриманні військової дисципліни та корпоративної військової культури в арміях держав членів НАТО. Дана Доктрина – це документ, що відображає систему поглядів на процес, роль, місце та завдання військових організаційних структур щодо військового лідерства. Вона має на меті систематизувати ідеї, переконання, погляди і принципи військового лідерства, визначити та розкрити сутність засадничих лідерських цінностей у ЗС України та надати чіткі характеристики ідентичності лідера в українському війську. Практична реалізація цієї Доктрини дозволить підняти рівень професійної підготовки, розвинути моральні та психологічні можливості особового складу сил оборони, розкрити та реалізувати національно-духовний потенціал бойових традицій українського війська, підтримувати психологічну готовність та ефективно виконувати завдання за призначенням.

Якщо серйозно та неупереджено подивитись на нові, сформульовані в Доктрині завдання, то стає цілком зрозумілим, що їх якісна реалізація може принести довгоочікуваний успіх. Безумовно ставлення до цієї нової доктрини можуть суттєво відрізнятись, однак переважна більшість працівників військової освіти щиро підтримують ключову ідею Доктрини, а саме: пріоритетність підготовки, виховання та розвитку нової генерації Українських

офіцерів-лідерів. В Доктрині чітко визначене значення та роль гуманітарної складової. Обґрунтовано посилення уваги до ідеологічної, психологічної та філософської підготовки. Особливого значення також набуває патріотичне виховання. Серед ключових якостей сучасних офіцерів-лідерів визначаються такі як: мужність, стресостійкість, витривалість, надійність, честь, гідність, патріотизм, гуманізм тощо. Якщо проаналізувати окреслені цілі, стає цілком зрозуміло, що попереду нас очікує дуже багато кропіткої, але надзвичайно цікавої, значущої та корисної роботи, спрямованої на Відродження, осучаснення та оновлення Української Військової освіти в контексті загальної євроінтеграції.

Що ж таке військове лідерство? В чому його сила та переваги? Чому саме зараз на всіх рівнях в нашій державі підтримується саме цей напрямок розвитку військової освіти? На перший погляд відповіді здаються цілком очевидними. Адже саме зараз наша держава особливо потребує нових сил, які допоможуть швидше досягти Перемоги, захистити мир та врятувати багатонаціональне населення України. Але якщо з філософської точки зору глибоко зануритись до самої сутності концепції лідерства, відразу з'являється ціла низка нових та вагомих питань, що вже зараз потребують невідкладного прояснення, уточнення та відповіді. Справа полягає в тому, що задля успішної реалізації пріоритетних завдань Доктрини лідерства в військовій освіті, має бути проведена серйозна робота із підготовки та перепідготовки всього професорсько-викладацького складу. Здатність самостійно працювати в стресових ситуаціях є одним із найважливіших факторів підтримання та збереження продуктивності в військовій діяльності. Лідери здатні спокійно виконувати свої завдання та приймати виважені та врівноважені рішення. В той же час бажання постійно уникати боротьби, складнощів та конфліктів можуть призводити до того, що людина не розвивається, а лише постійно чіпляється за досить вузьку зону психологічного комфорту. Здатність приймати виважені рішення, не піддаватись паніці в стресових ситуаціях можна вважати саме такою компетентністю, яка робить із людини справжнього лідера. Тобто статус лідера обумовлюється вмінням адекватно сприймати конфліктну ситуацію та тверезо діяти, залишаючись не вразливим до руйнівного впливу різноманітних стресорів. Саме ця незворушність та нечутливість до стресу виступає тією компетентністю, яку можна ефективно розвивати шляхом тренування та самовдосконалення. Таким чином можна стверджувати, що на сучасному етапі найбільший попит спрямований на підготовку висококваліфікованих військових спеціалістів, здатних виконувати свої службові обов'язки на найвищому рівні.

Як зазначається в Доктрині лідерства в військовій освіті, це мають бути сучасні фахівці своєї справи із розвиненими морально-психологічними якостями, які вміють регулювати свій емоційний стан та протидіяти впливу стресових факторів. Майбутні офіцери-лідери мають зберігати здатність до

ефективного виконання завдань в стресових умовах. Важливо також гарно розуміти та усвідомлювати, що нашій державі потрібна не лише професійні компетентності військовиків. На перше місце безумовно виходить гармонійне поєднання кваліфікації, особистих якостей та вміння використовувати їх в конкретних ситуаціях.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Наугольник Л. Б. Психологія стресу: курс лекцій / Л. Б Наугольник. Львів: Ліга-Прес, 2013. 130 с.
2. Психологія лідерства: Хрестоматія / Упоряд. К.В.Сільченко. Мн.: Харвест, 2004. 368 с.
3. Кадієвська І .А., Остапчук Т. С. Психологія стресу в надзвичайних умовах (соціально-філософський аспект). *Наукове пізнання. Соціально-політичний журнал*. №1. 2024, С.21-28.

КОЛОМІЄЦЬ ТЕТЯНА

PhD, доцент кафедри мовної підготовки

*Національний медичний університет імені О.О. Богомольця,
м. Київ, Україна*

ЛІДЕРСТВО Й УПРАВЛІНСЬКІ НАВИЧКИ У МЕДИЧНІЙ ОСВІТІ: ВІД ТРАДИЦІЙНИХ МОДЕЛЕЙ ДО ІННОВАЦІЙНИХ СТРАТЕГІЙ РОЗВИТКУ

Сучасна медична освіта перебуває у стані постійних трансформацій, що зумовлені як глобалізаційними процесами, так і потребами українського суспільства в умовах війни та післявоєнного відновлення. Одним із ключових чинників ефективності підготовки майбутніх лікарів та медичних сестер є формування лідерських та управлінських навичок, які дозволяють майбутнім фахівцям діяти не лише як компетентні виконавці, а й як організатори, координатори та новатори у сфері охорони здоров'я.

Традиційні моделі медичної освіти в Україні та Європі акцентувалися переважно на розвитку професійних знань і клінічних компетентностей, тоді як управлінські навички залишалися поза увагою. Лідерство у класичному розумінні розглядалося як функція старших лікарів або адміністративного персоналу. Водночас виклики ХХІ століття – зокрема пандемія COVID-19, міграційні кризи та війна в Україні – показали, що кожен медичний працівник повинен володіти базовими управлінськими та лідерськими компетентностями.

Наукове видання

Південноукраїнські наукові студії: збірник матеріалів VIII Всеукраїнської конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених (Одеса, 17–19 листопада 2025 р.) / ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», кафедра філософських і соціологічних студій та соціокультурних практик; Південно-Українське відділення Соціологічної асоціації України, Нац. ун-т «Одеська політехніка», Нац. ун-т «Чернігівська політехніка», НТУ «Дніпровська політехніка», Міжнародний університет; відп. ред. та укладач: Петінова О. Б. Одеса: ПНПУ імені К. Д. Ушинського, 2025. 336 с.